Redacţiunea, Administraţiunea şi Tipografia:
BRAŞOVU, piaţa mare Nr 22.
Scrisorĭ nefrancate nu se primescŭ. Manuscripte nu se retrimitŭ!
Birourile de anunciurĭ:
Braşovŭ, piaţa mare Nr. 22.
Inserate maĭ primescŭ în Viena Rudolf Mosse, Haasenstein & Vogler (Otto Maas), Heinrich Schalek, Alois Herndl, M. Dukes, A. Oppelik, J. Dannenberg; în Budapesta: A. V. Goldberger, Anton Mesei, Eckstein Bernat; în Frankfurt: G. L. Daube, în Hamburg: A. Steiner.
Preţul inserţiunilorŭ: o seriă garmondŭ pe o colónă 6 cr. şi 30 cr. timbru pentru o publicare. Publicărĭ maĭ dese după tarifă şi învoială.
Reclame pe pagina III-a o seriă 10 cr. v. a. séu 30 banĭ.

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANULŬ LII.

„Gazeta“ iese în fie-care ḑi
Abonamente pentru Austro-Ungaria
Pe unŭ anŭ 12 fl., pe şése lunĭ 6 fl., pe trei lunĭ 3 fl.
Pentru România şi străinătate
Pe unŭ anŭ 40 francĭ, pe şése lunĭ 20 francĭ, pe trei lunĭ 10 francĭ.
Se prenumeră la tóte oficiele postale din întru şi din afară şi la dd. colectorĭ.
Abonamentulŭ pentru Braşovŭ:
la administraţiune, piaţa mare Nr. 22, etagiulŭ I.: pe unŭ anŭ 10 fl., pe şése lunĭ 5 fl., pe treĭ lunĭ 2 fl. 50 cr. Cu dusulŭ în casa: Pe unŭ anŭ 12 fl. pe şése lunĭ 6 fl., pe treĭ lunĭ 3 fl. Unŭ esemplarŭ 5 cr. v. a. séu 15 banĭ.
Atâtŭ abonamentele câtŭ şi inserţiunile suntŭ a se plăti înainte.

Nr. 35. Braşovŭ, Lunĭ, Marţĭ 14 (26) Februarie 1889.

Braşovŭ, 13 Februarie v.

Mâne séu poimâne se va începe desbaterea faimosului § 25 alŭ legei militare în dieta unguréscă. S'a hotărîtŭ ca § 25 se fiă desbătutŭ în legătură cu § 24. Până Sâmbătă se insinuaseră la cuvêntŭ 11 vorbitorĭ pentru şi 34 în contra acestorŭ paragrafĭ.

Maioritatea a mai amânatŭ puţinŭ desbaterea acestorŭ paragrafĭ, puind pentru astădĭ, Lunĭ, unŭ altŭ obiectŭ la ordinea ḑilei. Tiszaiştiĭ au voitŭ fără îndoélă se câştige puţinŭ timpŭ spre a se reculege pentru lupta înverşunată ce o vorŭ avé cu opoşiţionalii din stânga, carĭ facŭ marĭ pregătirĭ vrênd se provóce noue manifestaţiunĭ şi demonstraţiunĭ în tótă ţera.

Pausa acésta scurtă o folosescŭ oficioşii lui Tisza spre a îmbărbăta pe guvernamentalii lorŭ ca nu cumva parte din ei se încépă a şovăi faţă cu § 25 şi de altă parte îşĭ dau silinţa se înfăţişeze tótă controversa pentru § 25 ca unŭ lucru, care nicĭ pe departe nu merită a se face atâta sgomotŭ pentru elŭ.

Oficiósa „Correspondance de Pesth“ declară sĕrbătoresce, că d-lŭ Tisza nu se va retrage, căcĭ nicĭ n'are dreptulŭ se se retragă; în faţa purtării blamabile a oposiţiunei şi în urma tumulturilorŭ scandalóse de pe stradele capitalei şi în provinciă, elŭ are datoria de a rĕmâné la postulŭ sĕu, pentru că principiulŭ parlamentarŭ alŭ Ungariei va cădé, décă se va retrage în momentulŭ acesta.

Interesante suntŭ observările ce le face unŭ altŭ oficiosŭ, „Pester Lloyd“ cu privire la acusările ce se redică în contra § 25. Pentru elŭ nu se plătesce ca se se mai certe Ungurii pentru limba la esamenele de oficerŭ. § 25 n'are decâtŭ o valóre teoretică. In realitate décă unŭ voluntarŭ la esamene luptă cu limba şi ḑice „se vorbéscă mai departe unguresce“. In cele din urmă, ḑice „Pester Lloyd“, amŭ pute depune esamenele în orĭ şi care din cincĭ limbĭ diferite décă jumĕtate de anŭ amŭ fi instruiţĭ în acéstă limbă şi altă jumĕtate de anŭ amŭ servi practicŭ cu acéstă limbă.

Aicĭ nu putemŭ se nu observămŭ, câtŭ de uşorŭ le-ar fi funcţionarilorŭ ungurĭ se înveţe limba popórelorŭ din ţéră, după aceeaşĭ recetă, ca se se pótă realisa egala îndreptăţire şi se se pótă introduce o administraţiă dreptă. Dér în privinţa acésta Tiszaiştii suntŭ mai esclusiviştĭ chiar, ca cei din stânga faţă cu § 25.

Ḑice acum „P. Lloyd“, că istoria dovedesce, că nu numai armatele naţionale potŭ învinge, că armatele în rĕsbóiele marĭ n'au fostŭ naţionale. De ce nu recunósce acésta foiă adevĕrulŭ şi în cestiunea „statului naţionalŭ“? Décă póte esista armata elveţiană cu trei limbĭ şi póte esista armata comună a monarchiei nóstre fără a fi naţională, de ce se nu pótă esista statul ungarŭ cu mai multe limbĭ egalŭ îndreptăţite şi fără a fi declaratŭ ca statŭ „naţionalŭ maghiarŭ.“

Mai susţine fóia tiszaistă nu fără cuvêntŭ, că de aceea intră aşa de puţinĭ Ungurĭ ca oficerĭ în armata comună, pentru că primesc mai bucurosŭ posturĭ grase şi lucrative dela d-lŭ Tisza. Nu se gândescŭ óre Tiszaiştii, că celŭ mai bunŭ metodŭ de a-i face se îmbrăţişeze şi Ungurii cariera de oficerŭ ar fi, décă guvernulŭ nu ar da funcţiunĭ numai Maghiarilorŭ, ci după dreptate şi în proporţiă egală şi Nemaghiarilorŭ? Atuncĭ mulţĭ Ungurĭ arŭ fi siliţĭ se-şĭ afle esistenţa servindŭ în armată şi tóte arŭ merge mai bine.

Mai voiesce se linişteéscă fóia guvernului pe aceia, carĭ cerŭ armată maghiară, pentru că se temŭ că armata comună ar puté se atace vreodată constituţia Ungariei, şi ḑice că cea mai puternică garanţiă e jurĕmêntulŭ ce l'a depusŭ regele pe constituţiă.

„Nu credemŭ“ — adauge „P. Lloyd — că se află în tótă Ungaria mulţĭ ómenĭ, carĭ credŭ, că monarchia nóstră ar mai puté suporta încă odată anii 1848/9; ea s'ar distruge îndată. Şi cei mai bĕtrânĭ ar trebui se-şĭ aducă aminte că atuncĭ n'au esistatŭ Germania, orĭ Italia de astădĭ; Ruşii nicĭ n'ar mai venĭ în ajutorŭ, ci arŭ lăsa Ungaria la o parte şi arŭ dirige oştirile lorŭ spre peninsula balcanică. Credemŭ, că într'unŭ asemenea casŭ pentru tóte partidele ar fi o deşteptare neplăcută.“

Etă cum vorbescŭ foile tiszaiste în ajunulŭ desbaterei furtunóse ce-i aşteptă. Intr'aceea foile oposiţionale vorŭ se scie că dispoşiţiunea în sînulŭ partidei guvernamentale este de aşa, încâtŭ primirea §-lui 25 fără modificare esenţială este îndoiósă. Vederemo!

Din dieta ungurésca.

In şedinţa dela 20 Februarie, dep. *Kaas* din opos. moderctă întrébă pe ministrulŭ de honveḑĭ, décă are cunoscinţă despre aceea, că în institutulŭ de oficerĭ în Serajevo instrucţiunea şi ţinerea esamenelor de oficerĭ se face în limba bosniacă resp. în cea croată. Cere ministrului lămurirĭ, căcĭ ceea ce se concede Bosniei nu vorŭ refusa dóră Ungariei. Viitorulŭ Ungariei atérnă de desvoltarea constituţiunei unguresci şi a limbei naţionale, şi tocmai aceste puncte cardinale ale prosperărei Ungurilorŭ suntŭ atacate în §§ 14 şi 25.

Dep. *Hegedüs* ia în apĕrare guvernul şi proiectulŭ de lege. Dep. *Lits* îlŭ întrerupe întrebându'lŭ: ce primesce Hegedüs pentru purtarea sa de aḑĭ. (Mare indignare, larmă.) *Hegedüs* provócă pe Lits se declare în cameră, când a primitŭ elŭ (Hegedüs) ceva vr'odată pentru activitate politică. *Preşedintele* chiamă la ordine pe Lits. Acesta declară, că n'a avutŭ intenţiunea d'a-lŭ vătĕma, pentru-că n'a ḑisŭ acele cuvinte în înţelesŭ materialŭ.

Balth. *Horváth* impută ministrului Tisza, că a perdutŭ orĭ-ce sĕmţĕmêntŭ constituţionalŭ. E unŭ adevĕratŭ blăstemŭ, că Tisza s'a pusŭ în contrastŭ cu tóte sĕmţĕmintele poporului.

Şi în acéstă şedinţă oposiţia érăşĭ a strigatŭ, că numai căderea lui Tisza va aduce linişte.

In şedinţa dela 21 Februarie, dep. *Szilagyi* arĕtă, că nu e mulţămitŭ nicĭ cu amendamentulŭ făcutŭ de ministrulŭ Tisza la § 14, care nu însémnéză altceva decâtŭ că după 10 anĭ érăşĭ are se se presente o lege. Armata nu e o afacere comună. Conducerea şi organisarea internă póte fi unitară, dér aceste dreptur nu le esercită Maiestatea Sa ca capŭ comunŭ alŭ ambelorŭ state ale monarchiei, ci ca rege alŭ Ungariei şi ca împĕratŭ alŭ Austriei. Décă în privinţa sistemului militarŭ nu se póte ajunge la o înţelegere între cele două guverne, atuncĭ Ungaria are dreptulŭ a stabili cu regel unŭ sistemŭ militarŭ propriu independentŭ şi pe temeiulŭ sancţiunei pregmatice se contribue cu acéstă armă la apĕrarea reciprocă şi comună.

Ministru-preşedinte *Tisza* rĕspunde vorbitorilorŭ de mai nainte. Spune ce privesce imputarea, cum-că guvernulŭ a găsitŭ unŭ elaboratŭ chiarŭ alŭ lui Horváth, după care tribunalulŭ militarŭ ar avé se judece în timpŭ de 10 orĭ 12 anĭ şi pe reserviştii şi chiar pe miliţienii, aşadéră şi când nu stau sub stégŭ. Deja depunerea acestui proiectŭ ar fi provocatŭ marĭ furturĭ. Acela care a pututŭ prelucra unŭ astfelŭ de proiectŭ de lege, acela nu se cade se tragă la îndoială intenţiunile şi fidelitatea constituţională a altuia. (Aplause'n drépta, strigărĭ în stânga: trăiască Balthazar Horváth!) Vorbirea lui Apponyi a culminatŭ în cuvintele: la o parte cu Tisza! Dér n'a spusŭ cine se'i ia loculŭ, ca se se aducă érăşĭ stărĭ normale.

In şedinţa dela 22 Februarie, dep. *Bolgar* cerŭ la § 15 se se preciseze acuratŭ maximulŭ reservei întregitóre şi contingentulŭ ei. Ca elŭ vorbi şi *Thaly*, care mai propuse se se înlocuiască espresiunea „corpurĭ de trupe unguresci“ cu espresiunea „corpurĭ de armată ungurescĭ.“

Ministrulŭ *Fejervary* ḑice, că cu câtŭ reserva întregitóre va fi mai mare, cu atâtŭ mai uşorŭ se va face întregirea în casŭ de mobilisare, cruţându-se clasele mai bĕtrâne ale gloatelorŭ. Şi apoi după resultatele recrutărilorŭ de pănă acum, nu póte nicĭdecum se spună cifra contingentării reservei întregitóre. După noua lege póte că se va sui după 10 anĭ la 200,000 ómenĭ. Cere se se respingă amendamentele; la honveḑĭ nicĭ nu esistă corpurĭ de armată. Ce privesce observarea dep. Kaas, că în şcóla militară din Serajevo e introdusă limba croată, declară ministrulŭ, că regulamentulŭ pentru armata comună e introdusŭ şi la trupele bosniace: limba de serviciu şi de comandă e cea germană. Instituţia voluntariatului pe unŭ anŭ nu esistă. Dela oficerii trupelorŭ bosniace se cere cunóscerea limbei germane în mai mare mĕsură decâtŭ dela voluntarii pe unŭ anŭ.

Dep. Ernst *Toth* propune, ca tinerii ungurĭ se servéscă numai la corpurĭ de trupe ungurescĭ. Anton *Toth* întrébă, că pe temeiulŭ căruĭ dreptŭ unŭ ofiţerŭ din reserva honveḑimei a fostŭ trecutŭ deunăḑile în reserva armatei comune. Karl *Eötvös* ḑice, că succesele guvernului dela 1868 le-a sacrificatŭ guvernulŭ de aḑĭ. Au mai vorbitŭ şi alţĭ deputaţĭ, ministrulŭ *Fejervary* însĕ le-a rĕspunsŭ, că cu dicţiunĭ advocatorescĭ nu se organiséză nicĭ armata şi nu se apĕră nicĭ patria. Tóte amendamentele s'au respinsŭ şi paragrafulŭ s'a votatŭ neschimbatŭ.

La § 18 propuse *Komlossy* se se estindă favórea serviciului de voluntarŭ pe unŭ anŭ şi asupra învĕţătorilorŭ. La § 20 *Thaly* propune ca tinerii în casŭ de mobilisare se pótă intra şi la honveḑĭ décă au trecutŭ de 17 anĭ. Amêndouĕ amendamentele se respingŭ.

SCIRILE ḐILEI.

Parastasŭ pentru Ep. Popasu. Erĭ s'a celebratŭ în Biserica Sf. Nicolae din loc parastasŭ pentru fericitulŭ episcopŭ I. Popasu, la care a participatŭ tinerimea scolară însoţită de corpulŭ profesoralŭ dela şcólele centrale române din locŭ. Altarulŭ bisericei, în care a slujitŭ ca preotŭ şi protopopŭ neuitatulŭ Episcopŭ Popasu, era îmbrăcatŭ în negru, precum şi tóte icónele şi candelabrele; ér portretulŭ fericitului Episcopŭ era pusŭ în mijloculŭ bisericei. D-lŭ protopopŭ Petricŭ ţinŭ o cuvêntare ocasională.

***

Audienţă. Prĕsfinţia Sa Episcopulŭ *Mihailŭ Pavelŭ* a fostŭ primitŭ la începutulŭ sĕptĕmânei trecute în audienţă de către Maiestatea Sa în palatulŭ din Buda.

***

† Ioanŭ Peligradŭ, celŭ mai vechiu învĕţătorŭ la şcólele primare române din locŭ, a încetatŭ din viéţă aséră, Duminecă, după o grea suferinţă de pieptŭ. Adresămŭ familiei decedatului condolenţele nóstre.

***

Andrássy despre demonstraţiunĭ. Corespondentulŭ vienes al ḑiarului „Temps“, care a fostŭ în Budapesta, în o convorbire cu contele Iuliu Andrássy despre demonstraţiunea cea mare, ḑice, că contele s'a esprimatŭ aşa: Astfelŭ de demonstraţiunĭ se potrivescŭ de totŭ puţinŭ cu datinile şi caracterulŭ Ungurilorŭ şi provócă de cele mai multe orĭ delicte. Elŭ nu credea, că din demonstraţiunile de Duminecă va eşi ceva lucru seriosŭ şi observă, riḑêndŭ, că pe când era ministru preşedinte, şi a fostŭ tractatŭ cu o demonstraţiune, a datŭ ordinŭ, ca tóte pompele de apă se stea gata pregătite şi la îndemână, ca se se aplice mulţimei unŭ duşŭ bunŭ. Mai bine cu apă, decâtŭ cu focŭ; o împróscătură de apă împrăştiă deodată mulţimea; nu se varsă nicĭ sânge şi cei mai marĭ sbierătorĭ se retragŭ udaţĭ şi riḑêndŭ. In privinţa agitaţiunei pentru armată a ḑisŭ: Unui omŭ grosŭ îi trebuesce unŭ calŭ ţepĕnŭ, dér nu doi slabĭ, ca se pótă călări, totŭ astfelŭ unŭ imperiu mare ca Austro-Ungaria are lipsă de-o singură armată puternică!

***

Manevre. „Reichswehr“ află, că marele manevre din anulŭ acesta se vorŭ face între corpurile 9 şi 10 de armată (Brünn şi Iosefstadt). Trupele corpului 9 vorŭ fi adunate la Königgrätz, întărite cu miliţienĭ şi aşa vorŭ porni către sudŭ. Trupele corpului 10 se vorŭ concentra

spre nordŭ de Brünn, în așa numita „Kleine Hanna“, ca de aci sĕ se opună contrarului dela nordŭ. Maiestatea Sa și inspectorulŭ generalŭ alŭ armatei Archiducele Albrecht, care va avé conducerea supremă a manevrelorŭ, vorŭ avea cartierulŭ generalŭ în Zwittau.

* *

Concertŭ. Aflămŭ că baritonistulŭ d-lŭ Dumitru Popovicĭ din Bêrladŭ în trecerea sa către Germania se va opri în Brașovŭ și va da unŭ concertŭ alŭ cărui venitŭ va fi destinatŭ pentru scopurĭ filantropice. Fără a vorbi multe despre d-lŭ Dumitru Popovicĭ, o spunemŭ din capulŭ loculuĭ, că este unŭ escelentŭ cântărețŭ.

* *

Curtea cu jurați din Clușiu va pertracta la 7 Martie n. procesulŭ de pressă, ce redactorulŭ lui „Ellenzek“ Miklos Bartha l’a intentatŭ redactorului lui „Erdelyi Hirado“ Iosef Korbuly pentru vătĕmare de onóre și clevetire.

* *

Biblioteca regelui Mateiu Corvinŭ. In Constantinopolŭ s’a deschisŭ biblioteca regelui Mateiu Corvinŭ, care a fostŭ luată de Turcĭ, când au ocupatŭ cetatea Buda. Pentru întâiașĭ dată s’a deschisŭ acestŭ tesaurŭ istoricŭ și s’a concesŭ Europenilorŭ a o cerceta. Nu mai încape îndoiélă, că în ea se vorŭ afla multe acte referitóre la Românĭ.

* *

Cea mai urită. O ideă originală a avutŭ unŭ impresario yankee (american), care s’a hotărîtŭ ca după concursurile de frumsețĕ din Londra, Spa, Turinŭ, Nizza și din Parisŭ, sĕ organiseze unŭ concursŭ de urîciune. Laureata, adecă aceea femeeă, a căreia fața va fi judecată de cea mai urită și respingĕtóre, va primi unŭ premiu de cincĭ mii dolarĭ; dealtmintrelea portretulŭ ei va fi publicatŭ în tóte ḑiarele ilustrate ale Americei.

* *

Comuna Brețcu a făcutŭ pașĭ pentru transformarea ei în comună mare.

* *

Têrgulŭ de ernă din Reghinŭ, ce s’a ținutŭ în ḑilele trecute, a fostŭ bunŭ în comparațiă cu cele trecute. S’au vêndut multe vite, așa că poporațiunea rurală a pututŭ fi în parte mulțămită. Cumpĕrătorĭ streinĭ au fostŭ în mare numĕrŭ și au căutatŭ mai multŭ vite marĭ de jugŭ. Cei mai bunĭ boĭ s’au vêndutŭ cu 410 fl., cei de mijlocŭ cu 320 fl. și cei mai slabĭ cu 200 fl. părechia. Cu totulŭ s’au vêndutŭ 4800 vite; cai au fostŭ în comerțŭ vr’o 300. Industriașii au fostŭ mai puținŭ mulțămițĭ.

* *

Unŭ Metusalemŭ. In ḑilele trecute se presentă la scaunulŭ orfanalŭ din Clușŭ unŭ țĕranŭ bĕtrânŭ de 102 anĭ, ca sĕ reguleze o afacere a pupilului sĕu. Bĕtrânulŭ făcuse pe josŭ unŭ drumŭ de două ḑile și la întrebarea ce i-s’a făcutŭ istorisi, că a trăitŭ totdéuna sărăcăciosŭ, a mâncatŭ puțină carne, nutrimentulŭ sĕu principalŭ a fostŭ mămăliga și pânea de sĕcară, dér în cârciumă n’a fostŭ nicĭ odată. Unŭ fotografŭ din Clușiu. l’a fotografiatŭ. Când l’a pusŭ înaintea aparatului, bĕtrânulŭ a întrebatŭ îngrijatŭ, că óre nu’i va pricinui vr’o durere.

* *

Turnulŭ Eiffel, care se clădesce pe loculŭ espoșiției în Parisŭ și are sĕ fiă una din minunile architecturei moderne, s’a ridicatŭ deja la două sute optḑecĭ de metri înălțime, în fiecare ḑi se ridică cam c’unŭ metru. Clopotnița, care va cuprinde salele visitatorilorŭ și farulŭ așeḑatŭ la o înălțime de trei sute de metri, se va termina la finea lunei lui Martie.

Din camerile române.

Senatulŭ. Ședința dela 3 Februarie.

La ordinea ḑilei interpelarea d-lui Fleva asupra concesiunilorŭ acordate companiei Gœtz din Galațŭ

D-lŭ N. *Fleva*, suindu-se la tribună cu unŭ dosarŭ voluminosŭ, pășesce la desvoltarea interpelărei sale. In partea întéiu se silesce sĕ dovedéscă, că guvernele din Martie a. t. a călcatŭ de șése orĭ legea în favórea așa numitei societățĭ comerciale Gœtz. D-sa crede, că a constatatŭ călcările de lege făcute atâtŭ în paguba fiscului, câtŭ și a produselorŭ naționale, scutindu-se de taxe lemnăria societ. Gœtz adusă în țĕră de peste munțĭ; oratorulŭ cetesce a scrisóre anonimă din Galațĭ, cu care voiesce a dovedi, că printre acționarii societății Gœtz suntŭ și doi actualĭ miniștri; astfelŭ e casulŭ d-lui Al. Marghilomanŭ alŭ căruĭ părinte e acționarŭ principalŭ, care a cerutŭ guvernului aceste scutirĭ. Apoi d-lŭ Menelas Ghermani, care e membru în consiliulŭ de administrațiă, care ca ministru de finance a trimisŭ o deslegare vamală societăței, declarândŭ, că e convinsŭ, că societatea are dreptŭ a fi scutită de taxe vamale. De unde conchide, că miniștrii de adĭ suntŭ miniștrii și clienții lorŭ proprii...

D-lŭ *Carpŭ* demonstră, că în tesă generală guvernulŭ avea și are dreptulŭ de a scuti în virtutea legei pentru protegiarea industriei, în anumite condițiunĭ, fabricele stabilite în țĕră de taxele tarifului autonomŭ pentru introducerea de materii brute în țĕră destinate fabricațiunei. Prin urmare e neîntemeiată acusațiunea de ilegalitate ce aduce d. Fleva guvernului în cestia de față.

Ministrulŭ produce opiniunile Camerilorŭ de comerțŭ și ale comercianțilorŭ de lemnăriă, după care aplicarea tarifului autonomŭ asupra lemnelorŭ în bușteni din Bucovina a fostŭ funestă marelui comerțŭ de chirestegie din Galațĭ, care concura Triestulŭ, din care causă a scăḑutŭ enormŭ chiar exportulŭ lemnăriei din țĕră, care se putea petrece cu succesŭ pe lângă cea din Bucovina, a cărei cualitate superióră e fórte căutată. De unde resultă, că scutirea în favórea fabricelorŭ din Galațĭ era de interesŭ generalŭ, pentru că prin aplicarea tarifului autonomŭ lemnăria Bucovinei a luatŭ drumulŭ Odesei, unde comerciulŭ lumei mergea sĕ le cumpere, părăsindŭ astfelŭ cu desĕvêrșire comerciulŭ de lemnăriă alŭ Moldovei, din care causă o mare mulțime de exploatatorĭ de pădurĭ din țĕră s’au ruinatŭ cu desĕvêrșire. D’almintrelĭ, scutirea nu s’a acordatŭ numai fabricei Gœtz, ci și altorŭ fabricanțĭ și comercianțĭ, cu obligațiune însĕ, a exporta 20% din lemnăria indigenă, cifră destulŭ de însemnată întru câtŭ s’a doveditŭ, că fabricanții își dau multŭ ostenélă spre a găsi cantitatea de lemne indigene ce suntŭ obligați a fabrica pentru exportare pe lângă cele aduse din Bucovina.

Așadér este doveditŭ, că nu e absolutŭ nimicŭ ilegalŭ, absolutŭ nimicŭ contrarŭ intereselorŭ țĕrii în decisiunea consiliului de Miniștri și nu póte fi nicĭ vorbă de vre-unŭ interesŭ personalŭ alŭ vre unuia din miniștri în acéstă afacere. (Aplause).

D-lŭ *A. Marghilomanŭ*, întru câtŭ ilŭ privesce, respinge cu indignare acusațiunea odiósă ce ’i s’a adusŭ. Câtŭ privesce pe d. Ghermanŭ, cum a ḑisŭ d. Carpŭ, n’a fostŭ nicĭodată acționarŭ alŭ societății unde numai a representatŭ unŭ grupŭ de acționarĭ francesĭ, mandatu fiecare l’a depusŭ odată ce a intratŭ în guvernŭ. Câtŭ privesce pe d. Marghilomanŭ, tatălŭ, d-sa ca președinte alŭ consiliului de administrațiă alŭ societății Gœtz are unŭ numĕrŭ de acțiunĭ ce representă unŭ capitalŭ de 50 mii leĭ. E o infamiă sĕ fiă bănuitŭ, că ar fi pututŭ ca ministru sĕ facă o operațiă imorală, spre a protege unŭ interesŭ atâtŭ de neinsemnatŭ alŭ părintelui sĕu.

*

Camera. Ședința dela 3 Februarie.

D lŭ *Blaremberg* își desvoltă interpelarea asupra împiedecărei ce a exercitat’o ministrulŭ de rĕsboiu asupra generalilorŭ carĭ se alegŭ în corpurile legiuitóre.

D-lŭ gen. *Manu* îi rĕspunde, că acéstă presiune nu s’a făcutŭ, că d-sa n’a ḑisŭ nimurui sĕ renunțe la mandatulŭ oferitŭ de alegĕtorii lui, dér întrebatŭ în particularŭ de acésta, d-sa póte sĕ spue că nu e bine ca generalii sĕ-șĭ neglige serviciile lorŭ pentru politică.

Se citesce noua propunere de dare în judecată a ministerului Brătianu sĕu a miniștrilorŭ ce s’ar fi făcutŭ culpabilĭ pentru oprire a întrunirilorŭ, persecuțiă a cetățenilorŭ, devastarea redacțiunilorŭ ḑiarelorŭ opoșiției, complicitate la îmbogățirea unorŭ favorițĭ cu ocasia rĕscumpărării căilorŭ ferate, a Băncii Naționale și a liniei Cernavoda-Constanța etc.

Corespondența „Gaz. Trans“.

Gherla, 9 (21) Februariu 1889.

Mare și de obște este plângerea ḑiarelorŭ maghiare, multŭ se căescŭ foile „patriotice“ din pricina, că D-lŭ Dr. Victorŭ Babeșŭ a cerutŭ camerei române împămêntenirea sa în România; și nisuiescu-se „patrioții, care de care mai „nimeritŭ“ epitetŭ a-i da D-lui Dr. Victorŭ Babeșŭ.

Déră sĕ vedemŭ numai, ce anume ḑice „Magyar Állam“ în unulŭ dintre numerii sĕi mai próspețĭ sub titlulŭ de: „Hálatlan oláh“ (Valah nerecunoscĕtorŭ“) ceea ce în românesce sună astfeliu:

„Dr. Victorŭ Babeșŭ, profesorulŭ academiei din Budapesta, a eșitŭ din legăturile statului maghiarŭ și șĭ-a înaintatŭ cererea de împămêntenire la camera *valahă*. S’au perdutŭ dér spesele statului maghiarŭ folosite spre crescerea și spre călĕtoriile de sciință ale lui! Mĕrulŭ nu departe a căḑutŭ de pomŭ; fiulŭ lui Vincențiu Babeșŭ a ajunsŭ a fi cu desĕvêrșire *valahŭ* și pentru o léfă de 20,000 francĭ a lăsatŭ aci țĕra ungurăscă.“

Acésta o ḑice fóia clericală „Magyar Állam“, dér mai mâniósă e fóia „Budapesti Hirlap“, care relativŭ la acésta cu acestŭ titlu își începe articululŭ: „Unŭ profesorŭ Budapestanŭ făcutŭ *valahŭ*.“

„Dr. Victorŭ Babeșŭ, profesorŭ la academia din Budapesta, a eșitŭ din legătura statului maghiarŭ și ’șĭ-a înaintatŭ cerere de împămêntenire la camera română. Dr. Victorŭ Babeșŭ înainte de acésta cu 3 anĭ șĭ-a lăsatŭ aicĭ catedra. Pe spesele statului maghiarŭ prin studii îndelungate prin țĕrĭ străine s’a perfecționatŭ; șĭ a câștigatŭ sciință pe terenulŭ bacteriologiei, și sub acelŭ titlu a mersŭ din Budapesta la Bucurescĭ sĕ arangieze noulŭ institutŭ de bacteriologie de acolo. Multŭ a trecutŭ de atuncĭ, terminulŭ datŭ din nou a trecutŭ, însĕ cercurile competente s’au încreḑutŭ în Dr. Victorŭ Babeșŭ și din nou i-au prelungitŭ terminulŭ datŭ. La acésta rĕspunsulŭ fŭ, că acum în Ianuariu, când din nou a trecutŭ terminulŭ, Dr. Victorŭ Babeșŭ din nou n’a s’a presentatŭ în Budapeste, ca sĕ-șĭ ocupe catedra. Ministrulŭ de culte nevoitŭ a fostŭ sĕ îndrumeze facultatea medicală sĕ provóce pe Dr. Victorŭ Babeșŭ, că la casŭ când în decursŭ de 3 lunĭ nu se va întórce, catedra i-se va socoti ca ajunsă vacantă, la acésta érășĭ rĕspunsulŭ fŭ, că Dr. Victorŭ Babeșŭ a adusŭ la cunoscință, că ese din legătura statului maghiarŭ; postulŭ de directorŭ alŭ institutului de bacteriologiă din Bucurescĭ, cu care e împreunatŭ o léfă de 20,000 francĭ, a făcutŭ sĕ uite catedra din Budapesta, au făcutŭ sĕ uite de acelea multe ajutóre, carĭ guvernulŭ maghiarŭ i-a întinsŭ tînĕrului *Valah* de nascere din Ungaria. Bucureștenii baremĭ ni-arŭ puté mulțămi, că li-amŭ perfecționatŭ unŭ profesorŭ distinsŭ pe banĭ scumpĭ.“

Nu-ĭ aicĭ nevoie de comentarii. Déră de locŭ nu se vine la socotélă, cum „patrioticele“ ḑiare bucină în lumea largă, că D-lŭ Dr. Victorŭ Babeșŭ cu banĭ unguresci s’a perfecționatŭ. Dér banii Românilorŭ unde suntŭ? Ce? milióněle plătite de Românĭ ca dare în visteria statului suntŭ óre banĭ ungurescĭ? Apoi décă ar fi rĕmasŭ aicĭ D lŭ Dr. Victorŭ Babeșŭ, nu óre s’ar fi lăudatŭ mai têrḑiu „patrioții“, că este „tösgyökeres magyar ember“? Da, că mai făcut-au așa Maghiarii. Mai lăudatu-s’au ei cu bărbații noștri. Ciudațĭ ómenĭ suntŭ ei!

Noi altmintrelea, ceștĭ de dincóce de munțĭ, nu putemŭ decâtŭ sĕ ’lŭ felicitămŭ pe distinsulŭ profesorŭ românŭ, dorindu’i succesŭ pe terenulŭ, pe care a apucatŭ. A. B.

*

De lângă malulŭ Timișului, 4 Februarie 1889.

Domnule Redactorŭ! ’Mĭ iau voiă a Vĕ relata ceva despre adunarea generală estraordinară a reuniunei învĕțătorilorŭ rom. gr. or. din districtulŭ alŭ X-lea (Brașovŭ), ținută Vinerĭ la 2 Februarie v. a. c. în edificiulŭ gimnasiului rom. gr. or. din Brașovŭ, sub presidiulŭ Prea Onor. Domnŭ directorŭ gimnasialŭ Stefanŭ Iosifŭ.

Pe la órele 10 a. m., sala de desemnŭ din edificiulŭ gimnasiului pomenitŭ mai înainte, era plină de învĕțătorĭ, membri acelei reuniunĭ, din tóte părțile „Țĕrei Bârsei“. Toțĭ așteptau cu destulă seriositate deschiderea ședinței. Acum în timpŭ de iarnă, presența atâtorŭ membri din locurĭ mai multŭ sĕu mai puținŭ depărtate, arată că ei suntŭ conscii de înalta lorŭ chiemare. Cuvêntulŭ de deschidere fŭ o bineventare scurtă, pentru a se câștiga în timpŭ, la cestiunile ce erau a se pune la ordinea ḑilei.

Punctulŭ 1-iu din convocarea comitetului centralŭ fŭ: Desbaterĭ asupra raportelorŭ comisiunilorŭ alese de adunarea generală ultimă a reuniunei asupra „Normativului școlarŭ“. S’au cetitŭ 3 raporte, lucrate cu multă diligință; în desbatere specială însĕ nu s’au luatŭ, din causa scurțimei timpului. Adunarea generală a însărcinatŭ pe comitetulŭ centralŭ a alcătui după bună chibzuélă sa din cele trei raporte unŭ estrasŭ, pe carele apoi câtŭ mai curêndŭ ilŭ va așterne Prea venerab. Consistoriu Archidiecesanŭ în Sibiiu.

Punctulŭ 2 fŭ reservatŭ rectificărei unorŭ acte ale adunărei gener. ordinare ultime. Actele s’au rectificatŭ fără modificărĭ.

Punctulŭ 3 și celŭ din urmă tracta asupra întrebărei: Sĕ mai ésă la lumină fóia „Scóla și familia“ pe socotéla reuniunei, orĭ nu?

Din raportulŭ administrațiunei s’a invederatŭ, că restanțele de abonamentŭ în cursulŭ celorŭ 3 anĭ de când ese fóia, dau suma de 1074 fl. 82 cr. v. a. In fața acestei situațiunĭ adunarea prin maioritate de voturĭ a decisŭ: „fóia reuniunei „Scóla și familia, cu N-rulŭ 12 din a. c. încétă de a mai eși la lumină, până ce se vorŭ incassa tóte restanțele de abonamentŭ spre care scopŭ se vorŭ aplica tóte mijlócele legale“. Comitetului redacționalŭ alŭ fóiei i-s’a votatŭ mulțumită protocolară.

Unulŭ din cele mai însemnate concluse ale adunării, de care vorbimŭ, este propunerea d-lui Georg Proca înv. în Rĕșnovŭ, carea s’a primitŭ cu unanimitate și pentru însĕmnătatea ei îmĭ iau voiă a o reproduce aci din cuvêntŭ în cuvêntŭ:

„E doveditŭ, că lucrulŭ de mână este o parte întregitóre a instrucțiunei școlelorŭ poporale și prin punerea lui în rêndulŭ celorlalte obiecte de învĕțămênt, cunoscințele teoretice sciențifice ale școlarului prindŭ basă mai solidă, inteligința fiă-cărui individŭ devine mai bogată, mai puternică și mai aplicabilă în viéța de tóte ḑilele.

„Prin aplicarea școlarilor la pregătirea cu mânile lorŭ proprii a unorŭ obiecte trebuincióse, devinŭ ei înșișĭ mai îndemânaticĭ la tóte lucrările, de carĭ au lipsă în viéță, își însușescŭ vedere mai clară și pricepere mai ageră, ba devinŭ în mare mĕsură iubitorĭ de școlă și de totŭ feliulŭ de ocupațiune; vorŭ fi prin urmare ferițĭ de lene și de urmările cele triste ale ei; școlarii își vorŭ cunósce puterile lorŭ și se vorŭ convinge, că și ei suntŭ membri folositorĭ în lume pentru-că și ei înșișĭ potŭ face câte ceva singurĭ și cu atâtŭ mai mare va fi siguranța, sporulŭ și înaintarea în lucrurile lorŭ de mai târḑiu.

„Părinții vĕḑêndŭ, că copii lorŭ aducŭ dela școlă lucrurĭ folositóre pentru trebuințele casei și vĕḑêndŭ, că afară de cele aduse dela școlă, nu pregetă, ba din cautra cautŭ cu ’multŭ interesŭ a face și alte lucrurĭ necesare în casă și în economiă, vorŭ sprijini școla și problemele ei cu mai multă căldură ca până acum, își vorŭ trimite copii la școlă mai bucuroșĭ și în urma acésta absențiile școlare vorŭ fi mai rarĭ, — vorŭ jertfi

cu multă dragoste din alŭ lorŭ pentru unele séu altele trebuințe școlare, — vor întêmpina pe învĕțătorŭ cu mai multă iubire, se vorŭ lăsa mai ușorŭ îndemnațĭ a'i îmbunĕtăți sórtea, carea în împrejurările de adĭ nu se póte schimba spre bine numai din causa rĕcelei, ce o are poporulŭ față de învĕțătorŭ.

„Insușĭ învĕțătorulŭ, după ce'șĭ va câștiga îndemânarea cuvenită în diferite specii de lucru, se va sci ajuta și pe sine mai ușorŭ în nĕcasurile și lipsele vieții, ba în lucru de mână îșĭ va afla unŭ mijlocŭ de distracțiă, plăcutŭ și folositorŭ totodată, ba chiar și aducĕtorŭ de câștigŭ.

„In tóte țĕrile și la tóte popórele, câtușĭ de puținŭ înaintate în cultură, ba chiar și la unele popóre mai puținŭ culte, precum e Serbia, lucrulŭ în școlă este deja de multŭ pusŭ în rêndulŭ obiectelorŭ de învĕțămêntŭ alŭ școlelorŭ lorŭ.

„Numai acela mai póte arăta îndoielă despre necesitatea și folosulŭ lucrului de mână în scólă, care nu a cugetatŭ nimicŭ asupra acestei cestiunĭ. Folosulŭ e cu atâtŭ mai mare, căcĭ e constatatŭ, cumcă prin practica lucrului greutățile învĕțămêntului scadŭ atâtŭ pentru învĕțătorŭ, câtŭ și pentru școlarŭ într'o mĕsură considerabilă.

„Invĕțătorii au fostŭ și suntŭ începĕtorii și motorii tuturorŭ afacerilorŭ referitóre la crescere și instrucțiune. Cade în datoria nóstră a pății și noi aicĭ cu tótă stăruința și siguranța bărbătéscă, a face totŭ, ce cere dela noi chiămarea cea înaltă a nóstră, ca sĕ nu fimŭ apostrofațĭ ca unii carĭ deși nĭ-o cunóscemŭ, dér nu vremŭ a o împlini.

„Noi aicĭ, carĭ formămŭ acéstă reuniune, sĕ ne ținemŭ și de ambițiă, de onóre, a fi ca și până acum între cei dintâiu la muncă seriósă acolo, unde e vorba de înaintarea problemelorŭ școlare.

„Pe basa acestorŭ motive propunŭ următorulŭ conclusŭ:

„Adunarea gener. de adĭ a reuniunei învĕțătorilorŭ rom. gr. or. din districtulŭ alŭ X-lea (Brașovŭ) însărcinéză pe comitetulŭ sĕu centralŭ a înainta o rugare la Prea Ven. Consistoriu Archidiecesanŭ din Sibiiu, ca sĕ binevoiéscă a dispune cele de lipsă pentru pregătirea nóstră, a învĕțătorilorŭ, prin anumite cursurĭ în lucrulŭ de mână și a întroduce acestŭ obiectŭ practicŭ și folositorŭ în rêndulŭ celorlalte obiecte de învĕțămêntŭ ale școlelorŭ nóstre."

In cuvêntulŭ de închidere, presidiulŭ lăudă zelulŭ ce-lŭ au membri reuniunei acesteia, de altă parte însĕ regretă, că chiar în sênulŭ acestei corporațiunĭ, spiritulŭ rĕu, menitŭ a aduce ură între frațĭ, spiritulŭ de împotrivire rĕu înțelesŭ și purtatŭ de unii membri, póte din ambițiunĭ vanitóse, acum în timpulŭ din urmă s'a silitŭ a'șĭ face locŭ și a duce în povêrnișulŭ sĕu pe unii séu pe alții. Acelașŭ presidiu apelă la seriositatea și maturitatea membrilorŭ învitându-i a nu se lăsa sedușĭ nicĭodată de unŭ astfelŭ de spiritŭ, ci a merge totŭ înainte obiectivŭ, fără patimă, căcĭ acésta e chiemarea orĭ cărei corporațiunĭ morale și'n deosebĭ a reuniunei învĕțătorilorŭ din „Țéra Bârsei."

Nu credŭ, că se va afla vre-unŭ învĕțătorŭ séu bărbatŭ de scólă consciu de sine și de chiemarea sa, carele sĕ nu sprijinéscă cu căldură întroducerea cu o ḑi mai curêndŭ a lucrului de mână între obiectele de învĕțămêntŭ ale scólei poporale

Eu așa sciu, că reuniunea învĕțătorilorŭ rom. gr. or. din „Țéra Bârsei" a ocupatŭ și ocupă unŭ locŭ de onóre între celelalte reuniunĭ, m'am miratŭ însĕ multŭ, când la acéstă adunare n'am vĕḑutŭ luândŭ parte nicĭ unŭ domnŭ profesorŭ dela scólele medii. Că vorŭ fi fostŭ împedecațĭ prin unele afacerĭ nu mĕ îndoiescŭ, dér érășĭ de altă parte sĕ nu uitămŭ unŭ lucru:

Până când ómenii, și mai alesŭ cei carĭ au afinitate spirituală unulŭ cu altulŭ, nu vorŭ merge mână în mână, interesându-se unulŭ de altulŭ și ajutându-se împrumutatŭ: până atuncĭ nu vomŭ progresa, de s'ar ḑice câtŭ de multŭ, că trăimŭ în secolulŭ luminei și alŭ progresului.

Celŭ ce a fostŭ de față

i... br...

Parastasŭ pentru rĕp. archiduce Rudolfŭ.

Sibiiu, 20 Februarie n. 1889.

Sâmbătă, în 16 Februarie st. n. a. c., s'a celebratŭ în biserica parochială gr. cat. de aicĭ o sf. liturgie împreunată cu îndatinatele pomenirĭ întru memoria și repausulŭ sufletului Alteței sale imperiale-regescĭ, a decedatului Archiduce Rudolfŭ.

Cu acéstă ocasiune autoritatea comitatensă a fostŭ representată prin D-lŭ comite supremŭ Andreiu Bethlen, prin dlŭ vice-comite Thalmann și prin d-lŭ vice-notarŭ Stefanŭ Stroia, magistratulŭ cetățenescŭ prin d-lŭ primarŭ de Hochmeister, d-lŭ protonotarŭ Teutsch etc. Asemenea au fostŭ representate și alte oficii din locŭ. La serviciulŭ divinŭ au mai luatŭ parte și feciorii gr. cat. din diferite arme aflătorĭ în garnisónă aicĭ, cum și alțĭ credincioșĭ gr. cat. fiindŭ biserica — decorată din acestŭ incidentŭ cu postavŭ negru — îndesuită de publicŭ. *Nt.*

Palatca, 20 Februariu 1886.

Erĭ, Marțĭ, în 19 l. c. s'a celebratŭ în biserica nóstră o sf. liturgie și parastasŭ întru repausulŭ sufletului Alteței sale imperiale și regale Archiducelui moștenitorŭ de tronŭ Rudolfŭ cu deplină solemnitate servindŭ doi preoțĭ și fiindŭ de față totŭ poporulŭ ca și la prasnice.

A asistatŭ și antistia comunală representată prin: notarulŭ, mediculŭ cercualŭ și încă câțĭva proprietarĭ din comună. Preotulŭ nostru d-lŭ Vasilie Denghelŭ a ținutŭ cu aceea ocasiune o cuvêntare potrivită prin care a storsŭ lacrĕmile auḑitorilorŭ, accentuândŭ nobilele însușirĭ ale înaltului decedatŭ. In tótă comuna a fostŭ o sĕrbătóre de jele, pruncii scolarĭ, în numĕrŭ considerabilŭ, ordinațĭ doi cu doi și urmațĭ de învĕțătorulŭ, încă au luatŭ parte la serviciulŭ divinŭ. Din tóte gurile se auḑiau cuvintele: Dumneḑeu sĕ-lŭ odihnéscă în fericirea cerêscă!!

Va.

CONVOCARE.

Adunarea generală a Reuniunei femeilorŭ române gr. orientale din Făgărașŭ și jurŭ se va ține, conformŭ §-ului 9 din statute, *Duminecă în 26 Faurŭ* st. v. la 2 óre după amédŭ în localulŭ școlei române gr. or. din Făgărașŭ. La acéstă adunari se învită cu tótă onórea stimatele dómne membre, onorații bărbațĭ de consiliu și toțĭ binevoitorii Reuniunei.

Agendele vorŭ fi: 1) Revidarea Ratiociniului și aprobarea lui prin adunare. 2) Statorirea bugetului pe anulŭ 1889. 3) Desbaterea eventualelorŭ propunerĭ.

Făgărașŭ, 22(10) Faurŭ 1889.

Maria Aiserŭ, președintă. **Mateiu Bârsanŭ**, secret.

Rațiociuniu

despre averea Reuniunei femeilorŭ române gr. or. din Făgărașŭ și jurŭ.

A) *Intrate*:

1. Starea averei cu finea anului 1888 2383 fl. 37 cr.
2. Intrațĭ dela una membră fundatóre 10 fl.
3. Intrațĭ dela nouĕ membre ordinare à fl. 2., = 18 fl.
4. Adunațĭ în biserica gr. or. din Făgărașŭ la diferite ocasiunĭ 3 fl. 53 cr.
5. Interese după banii împrumutațĭ cu obligațiunĭ 83 fl. 40 cr.
6. Interese după banii elocațĭ la „Furnica" 41 fl. 93 cr.

La olaltă 2540 fl. 23 cr.

B) *Eșite*:

Spese de administrare 2 fl. 22 cr.

Starea cu finea anului 1888 = 2538 fl. 1 cr.

Adecă față de anulŭ 1887 unŭ sporiu alŭ averei de 154 fl. 64 cr.

Făgărașŭ, 31 Decemvre 1888.

Maria Aiserŭ, președintă. **Maria Florea**, casieriță. **Mateiu Bârsan**, secret.

Reprivirĭ polițienescĭ asupra anului 1888.

(Urmare)

Scandalele de strade, tumulturile din cârciume și bătăile au fostŭ rarităţĭ și cerșitulŭ pe strade a fostŭ în urma opririi cerșitului priveghiatŭ strajnicŭ și călcările opririi fură esemplarŭ pedepsite.

Numĕrulŭ cafenelelorŭ de nópte, carĭ au inriurință fórte stricăciósă asupra moralității publice, s'au sporitŭ, ce e dreptŭ, în anulŭ trecutŭ érășĭ, totușĭ viéța și circulațiunea vióiă și emfatică din acelea a datŭ îndĕrĕptŭ în modŭ însemnatŭ. Este decĭ unŭ faptŭ îmbucurătorŭ, că deși prostituțiunea înfloresce încă în numitele locale, totușĭ perde multŭ din însemnătate. Cu tóte acestea combaterea aceleia a fostŭ însoțită de succesŭ în anulŭ trecutŭ. Insĕ greutățile, cu carĭ autoritatea are sĕ se lupte, nu suntŭ micĭ, și adeseorĭ ele zacŭ mai alesŭ în privegherea cea grea, adese-orĭ cu neputință, a acestorŭ locale. Desființarea séu celŭ puținŭ împuținarea localurilorŭ nocturne, — pentru care desființare séu împuținare pentru momentŭ legea, durere, nu dă nicĭ-o îndrumare, precum și dreptulŭ supravegherii mai riguróse, chiar alŭ supraveghierii polițienescĭ medicale a chelnărițelorŭ ocupate în acele locale, care supraveghere în urma disposițiunilorŭ din vigóre numai în casurĭ de totŭ esceptionalŭ calificate este admisă — ar aduce mare binecuvêntare pe têrĕmulŭ moralității publice.

Trecêndŭ la sănĕtatea publică, ni-se înfățișéză faptulŭ, că acuma și în straturile de josŭ ale poporațiunii începe a se deștepta priceperea pentru sănĕtate, deși nu trebue a se trece cu vederea, că acéstă pricepere a trebuitŭ sĕ se deștepte prin pedepsirea fără crutare a transgresiunilorŭ în contra sănĕtății publice la o parte mare a poporațiunii.

Unŭ progresŭ pe acestŭ têrêmŭ atêrnă mai cu sémă dela priceperea generală și dela simțulŭ poporațiunii pentru nisuințe sanitare. Causa, că pe acestŭ têrêmŭ nu se putŭ ajunge resultatulŭ doritŭ, și la care s'a țintitŭ, zace firesce în lipsa de instituții publice. Cunoscința adevĕrată va zori totdéuna la convingerea, că chiar în favorulŭ promovării condițiunilorŭ sanitare în Brașovŭ sĕ fie adusŭ mai alesŭ suburbiulŭ Scheiu, dér și celelalte suburbii în combinațiunea curățirei stradelorŭ, ce se efectuesce pe spesele comunei; și scosulŭ séu căratulŭ gunoiului atâtŭ din cetate, câtŭ și din suburbii, ar trebui sĕ se facă mai regulatŭ și în mĕsură mai îndestulitóre, conformŭ propunerii făcute de câțĭva anĭ de comisiunea sanitară.

Regularea Scheilorŭ din respectulŭ sănĕtății publice prin pardosirea (pavarea) séu celŭ puținŭ prin scurgerea (facerea de scurgĕtorĭ) stradelorŭ și a labirintului de uliciόre, în carĭ se adună pe fiecare ḑi o mare cantitate de lăpădăturĭ (aruncăturĭ) și a se pune spre scopulŭ acesta în bugetul orașului o sumă corĕspundĕtóre — aștéptă încă sĕ se realiseze, cu tóte-că realisarea ḑisei propunerĭ este de celŭ mai mare folosŭ pentru starea sanitară a Brașovului.

Canalisarea întregului orașŭ și instalarea unui apaductŭ îndestulitorŭ ar fi sĕ se designeze ca trebuințe urgente chiar din respectulŭ stării sanitare. Canalurile esistene suntŭ defectuóse atâtŭ cu privire la construcțiune și posițiunea lorŭ, câtŭ și la cantitatea apei. Decĭ sĕ nu ne prindă mirare, că, fiindŭ timpulŭ caldŭ și lipsă de apă deosebitele materii lăpădate plutescŭ încetŭ pe puțina apă din canalurile orașului, și parte rĕmânŭ printre petri séu scândurĭ, făcêndŭ sĕ se sîmtă miasme neplăcute. Posibilitatea de a spăla canalurile esistente cu o cantitate îndestulitóre de apă ar fi de mare folosŭ; pentru aceea suntŭ salutate cu bucuriă povóele de ploi violențĭ și ploile mai îndelungate vara, cândŭ nu este apă destulă.

Ca unŭ progresŭ esențialŭ pe têrĕmulŭ higienicŭ trebue a se privi faptulŭ, că disposițiunea legii sanitare, care cere în modŭ imperiosŭ (obligătorŭ) tractarea medicală pentru copii până la șépte anĭ, numai esceptionalŭ se calcă. In vreme ce în anii trecuțĭ incurgeau la căpitănatulŭ orașului pe tótă luna unŭ mare numĕrŭ de bilete de mortŭ despre copii, carĭ nu erau tractațĭ de medicĭ, și părinții fură pedepsițĭ în sensulŭ legii, acum obvinŭ astfelŭ de călcărĭ numai singuratice, și a bătutŭ chiarŭ la ochĭ, că anume în suburbiulŭ Scheiu s'a lățitŭ ca fulgerulŭ scirea despre acéstă obligare și a deșteptatŭ pricepere la acéstă parte a poporațiunii. (Va urma).

Cununiă.

D-lŭ *Nicolau G. Gaitanŭ* și d-șóra *Eugenia C. Zamfirescu* șĭ-au serbatŭ cununia în Biserica cu patronagiulŭ sf. Nicolae din Brăila, Joi în 9 Februarie 1889.

Felicitarile nóltre!

Unŭ unchiu bĕtrânŭ, după cum scimŭ toțĭ din tinerețe, umblă totŭ cu unulŭ și acelașŭ rocŭ, ne obicĭnuimŭ cu persóna și cu roculŭ lui, așa încâtŭ nicĭ că ne-ar mai plăcé când într'o ḑi și-ar schimba îmbrăcămintea cu una nouă. Totŭ ca și bunii unchĭ, făceau mai înainte și ḑiarele de familiă, carĭ apăreau întotdéuna într'o învĕlitóre de unulŭ și acelașŭ felŭ. Cu acéstă tradițiune o rupse noua întreprindere ḑiaristică din Viena, care de unŭ anŭ de ḑile întră în viéță pentru a face contrariulŭ la ceea ce face întréga lume. „Wiener Mode", căcĭ de acésta e vorba, ne arată în tóte 28 numerele apărute pĕn'acum o frumósă variațiune de învĕlitóre, carĭ se orientéză mai multŭ séu mai puținŭ si după vremea de afară. De este frigurosŭ și ninge, ea are o înfățișare de érnă, ér de altădată ne așterne viorele, mărgăritărele s. a. Póte că nu greșimŭ décă atribuimŭ colosala reușită a numitei foi parte mare acestei variațiunĭ. Ultim lŭ numĕrŭ ne aduce ér o surprindere; elŭ este „japones": japonesă e învĕlitórea, japonesŭ e orĭ ce altŭ ornamentŭ ce cuprinde. De aceea acestŭ minunatŭ numĕrŭ va fi fórte multŭ cumpĕratŭ și de aceia, carĭ nu suntŭ abonațĭ.

Rectificare. In numĕrulŭ 34 alŭ „Gaz. Trans." pag. 3, colóna 1, fiindŭ vorba despre însușirile Episcopului Popasu, este a se ceti în rêndulŭ 23 de josŭ în susŭ: *nicĭ inima lui nu putea fi departe de buzele sale*, în locŭ de: „nicĭ limba lui"..... etc.

Cursulŭ piețel Brașovŭ

din 23 Februarie st. n. 1889.

Bancnote românescĭ	Cump.	9.32	Vĕnd.	9.34
Argintŭ românescŭ -	„	9.25	„	9.30
Napoleon-d'orĭ - - -	„	9.56	„	9.57½
Lire turcescĭ - - -	„	10.80	„	10.86
Imperialĭ - - - -	„	9.80	„	9.86
Galbinĭ .	„	5.60	„	5.65
Scris. fonc. „Albina" 6%	„	101.—	„	—.—
„ „ „ 5%	„	98.50	„	99.—
Ruble rusescĭ - - -	„	128.—	„	129.—
Discontulŭ - - - -	6½—8% pe anŭ.			

Cursulŭ la bursa de Viena

din 23 Febuarie st. n. 1889.

Renta de aurŭ 4% - - - - - - -	101.75
Renta de hârtiă 5% - - - - - - -	94.15
Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare -	145.60
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostu ungare (1-ma emisiune) - -	99.50
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ungare (2-a emisiune) - -	119.—
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ungare (3-a emisiune) - -	114.—
Bonurĭ rurale ungare - - - - - -	104.75
Bonurĭ cu clasa de sortare - - - -	104.75
Bonurĭ rurale Banatŭ-Timișŭ - - -	104.75
Bonurĭ cu cl. de sortare - - - - -	104.75
Bonurĭ rurale transilvane - - - - -	104.75
Bonurĭ croato-slavone - - - - - -	104.75
Losurĭ din 1860 - - - - - - - - -	140.90
Acțiunile băncei austro-ungare - -	887.—
Acțiunile băncei de creditŭ ungar. -	315.—
Acțiunile băncei de creditŭ austr. -	313.—
Galbenĭ împĕrătescĭ - - - - - - - -	5.68
Napoleon-d'orĭ - - - - - - - - - -	9.57½
Mărcĭ 100 împ. germane - - - - -	59.17½
Londra 10 Livres sterlinge - - - -	121.11

Editorŭ și Redactorŭ responsabilŭ:
Dr. Aurel Mureșianu.

Sz. 11,119—1888. 26,1
tkv. számhoz.

Arverési hirdetményi kivonat.

A brassoi kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság, közhirré teszi, hogy Ilie György végrehajtatónak ifj. Bartesch András és neje végrehajtást szenvedők elleni 63 frt. tőkekövetelés és járulékai iránti végrehajtási ügyében a brassoi kir. törvényszék területén lévő, Rozsnyó község határán fekvő a rozsnyói 197 számu tjkvben A+1—8, 10—12, 14, 16, 19—22 rend számok alatt foglalt:

a	2450	hr. szám. ingatlan.	2 frt.	a	15230	hr. szam. ingatlan.	12 frt.
a	2535	" " "	1 "	a	15284	" " "	10 "
a	6811	" " "	22 "	a	16878/2	" " "	8 "
a	7753	" " "	12 "	a	19930/2	" " "	8 "
a	10710	" " "	22 "	a	22179	" " "	6 "
a	10823	" " "	27 "	a	23886	" " "	5 "
a	11386	" " "	15 "	a	23889	" " "	12 "
a	11408	" " "	19 "	a	24172	" " "	12 "
a	12731	" " "	6 "				

továbbá a rozsnyói 3580 számu tjkvben A+1—13, 15—20 és 30 rend számok alatt foglalt: 40 hr. számu ingatlanra 400 frt.

a	2464	hr. szám. ingatlan.	2 frt.	a	15155	hr. szám. ingatlan.	10 frt.
a	3757	" " "	17 "	a	16407	" " "	8 "
a	4915	" " "	25 "	a	20240	" " "	9 "
a	4932	" " "	25 "	a	23782	" " "	7 "
a	7695	" " "	7 "	a	23901	" " "	12 "
a	9957	" " "	8 "	a	24171	" " "	12 "
a	11153/1	" " "	17 "	a	24407	" " "	4 "
a	11544	" " "	16 "	a	2251	" " "	3 "
a	13855	" " "	12 "	a	41	" " "	6 "
a	14027	" " "	50 "				

és végül a rozsnyói 4021 számu tjkvben A+1—26 rend számok alatt foglalt:

a	1546	hr. szám. ingatlan.	80 frt.	a	3127/1	hr. szám. ingatlan.	10 frt.
a	1547	" " "	4 "	a	4738	" " "	19 "
a	2008	" " "	1 "	a	4967	" " "	22 "
a	4756	" " "	17 "	a	9370 és 9371	" "	22 "
a	7754	" " "	12 "	a	11254	" " "	30 "
a	10702	" " "	21 "	a	13258	" " "	24 "
a	11387	" " "	15 "	a	13674	" " "	17 "
a	13784	" " "	4 "	a	14929	" " "	33 "
a	19322	" " "	11 "	a	18036	" " "	22 "
a	22307	" " "	24 "	a	21441	" " "	36 "
a	22432	" " "	14 "	a	23230	" " "	100 "
a	24823	" " "	16 "	a	23938	" " "	6 "
a	25155	" " "	8 "	a	23976	" " "	14 "
a	2578/2	" " "	15 "				

összesen 1446 frt. ezennel megállapitott kikiáltási árban az árverést elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az *1889 évi Márczius hó 12-ik napján délelött 9 orakor* Rozsnyó község irodájában megtartandó nyilvános árverésen a megállapitott kikiáltási áron alol is eladatni fognak.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok egyenkénti becsárának 10%-át készpénzben, vagy az 1881 évi LX. t.-cz. 42 §-ában jelzett árfolyammal számitott és az 1881 évi november hó 1-én 3333. sz. alatt kelt igazságügyministeri rendelet 8. §-ában kijelölt ovadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881: LX. t.-cz. 170. §-us értelmében a bánatpénznek a biróságnál elöleges elhelyezéséről kiállitott szabályszerü elismervényt átszolgáltatni.

Brassó, 1888 évi Deczember hó 27-én.

A kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság.

Domnii, ce se abonéză din nou, sĕ binevoiască a scrie adresa lămuritŭ și sĕ arate și posta ultimă.

Totodată facemŭ cunoscutŭ tuturorŭ D-lorŭ abonațĭ, că mai avemŭ din anii trecuțĭ numerĭ pentru complectarea colecțiunilorŭ „Gazetei“, precum și câteva întregĭ colecțiunĭ, pentru carĭ se potŭ adresa la subsemnata Administrațiune în casŭ de trebuință.

Cătră onorații cetitorĭ!

„Gazeta Transilvaniei“ întră în anulŭ alŭ 52-lea alŭ esistenței sale.

Nenumĕratele dovedĭ de simpatiă și de încredere ce le-a primitŭ acestŭ organŭ de publicitate din partea Românilorŭ de pretutindenĭ cu ocasiunea aniversării a cincĭdecea a esistenței sale suntŭ cea mai viuă și mai puternică mărturiă pentru atitudinea sa politică și națională.

Răzimatŭ pe încrederea publicului românŭ și condusŭ de iubirea de patriă și de datoria ce o are cătră sfânta causă a românismului, organulŭ nostru n'a pregetatŭ de a aduce, mai alesŭ în cei dece anĭ din urmă, însemnate jertfe pentru a corespunde totŭ mai multŭ cerințelorŭ timpului și trebuințelorŭ cetitorilorŭ sĕi.

Astfelŭ dela 1 Ianuarie 1881 *„Gazeta Transilvaniei“* a începutŭ sĕ apară de trei orĭ pe sĕptĕmână totŭ cu prețulŭ de până atuncĭ, ér dela 1 Aprilie 1884 apare în fie-care di, érășĭ cu acelașĭ prețŭ, căcĭ cei 2 fl. adăugațĭ acoperŭ numai cheltuielile înmulțite cu portulŭ postalŭ.

De atuncĭ încóce amŭ făcutŭ totŭ ce ne-a statŭ în putință spre a aduce îmbunătățirĭ atâtŭ în redactarea diarului câtŭ și în întocmirea sa esterióră, pentru care scopŭ amŭ isbutitŭ ca diarulŭ sĕ-șĭ aibă tipografia propriă.

Nu-i vorbă, multe se cerŭ astădĭ dela unŭ diarŭ, mai alesŭ când elŭ este chiămatŭ a servi causei unui poporŭ atâtŭ de multŭ prigonitŭ de sórte. Prin urmare nu putemŭ dice că amŭ ajunsŭ la capĕtulŭ îmbunătățirilorŭ.

Din contră, astădĭ când, ca nicĭodată până acuma, posițiunea diaristicei nóstre s'a agravatŭ; când atâtea loviturĭ sunt îndreptate asupra ei cu vehemență așa de mare; când procese peste procese, condamnărĭ la închisóre și amende în banĭ o împiedecă în munca și stăruințele ei de a da pe față tóte nelegiuirile, prigonirile și asupririle și de a lupta pentru recâștigarea drepturilorŭ poporului românŭ: se cere dela noi sĕ ne încordămŭ puterile cu îndoită energiă și sĕ continuămŭ lupta cu curagiu neînfrântŭ, întroducĕndŭ nouĕ reforme, pentru ca *„Gazeta Transilvaniei“* nu numai sĕ corĕspundă mai multŭ chiămării sale, ci sĕ se facă cu putință ca principiile salutare naționale ce le propagă sĕ pótă pĕtrunde până și în coliba țĕranului.

Conduşĭ de aceste vederĭ, amŭ introdusŭ și cu începerea anului acestuia mai multe esențiale ameliorărĭ în diarulŭ nostru.

Pe lângă programulŭ, ce l'amŭ observatŭ până adĭ la redactarea foii, suntemŭ decișĭ a cultiva mai multŭ și unele terene, cărora până acuma póte nu le-amŭ putută da atențiunea cuvenită.

Spre scopulŭ acesta amŭ avutŭ fericirea a concentra împrejurulŭ nostru *unŭ numĕrŭ însemnatŭ de bărbațĭ cu cunoscințe speciale,* carĭ vorŭ colabora regulatŭ la fóia nóstră, așa ca materialulŭ ce'lŭ va conține sĕ fiă câtŭ mai variatŭ, instructivŭ și acomodatŭ trebuințelorŭ poporului, nu numai pe tĕrĕmulŭ politicŭ, literarŭ și socialŭ, ci ținĕndŭ deopotrivă sémă și de interesele sale din punctŭ de vedere alŭ economiei, educațiunei și higienei, alŭ afacerilorŭ sale cu autoritățile cu carĭ vine mai desŭ în atingere și alŭ trebilorŭ sale financiare și comerciale.

Afară de aceea câștigându-ne convingerea, că după împrejurările poporului nostru unŭ diarŭ cotidianŭ nu este în stare a pĕtrunde în tóte păturile sociale — parte mare din causa prețului lui — și astfeliu sciind că sĕ sémte trebuința de a i se face cu putință orĭ și cărui Românŭ, care scie ceti, ca sĕ fiă informatŭ despre interesele și trebuințele lui, **dela anulŭ nou 1889 încóce amŭ măritŭ în modŭ destulŭ de însemnatŭ prin adausurĭ numerele nóstre cu data de Duminecă și sĕ le întocmimŭ și sĕ le redactămŭ astfelŭ, ca sĕ intereseze pe orĭ și ce cetitorŭ și sĕ se pótă abona și separatŭ.**

Amŭ deschisŭ dér abonamentŭ la *„Gazeta Transilvaniei“*, care deși mai bogată în materialŭ, va costa ca și până acuma *12 fl. v. a., pe anŭ* și în deosebĭ pentru aceia, cărora impregiurările nu le értă de a abona întregŭ diarulŭ, amŭ deschisŭ abonamentŭ separatŭ la *numerele cu data de Duminecă* ale *„Gazetei Transilvaniei“,* carĭ vorŭ costa **pe anŭ numai 2 fl. v. a.**

Rugămŭ pe abonații noștri de până acuma, ca sĕ stăruiască pe câtŭ le va sta în putință în cerculŭ domniilorŭ lorŭ pentru lățirea „GazeteiTr ansilvaniei“ precum și pentru rĕspândirea în poporŭ a numerelorŭ cu data de Duminecă, ce se potŭ abona și separatŭ.

Redacțiunea.

Rugămŭ pe domnii abonațĭ ca la reînoirea prenumerațiunei sĕ binevoiască a scrie pe cuponulŭ mandatului postalŭ și numerii de pe fâșia sub care aurimitdŭ diarulŭ nostru până acuma.

Administrațiunea „Gazetei Transilvaniei“.

Tipografia A. MURESIANU, Brasov.